

ZAKŁAD UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH

**ABSENCJA CHOROBY
ROK 2012
I KWARTAŁ 2013 R.**

Warszawa, wrzesień 2013 r.

Spis treści

WPROWADZENIE	3
1. ABSENCJA CHOROBOWA W 2012 ROKU	5
1.1. Absencja chorobowa osób ubezpieczonych w ZUS z tytułu choroby własnej	6
1.2. Skumulowana absencja chorobowa w 2012 r. z tytułu choroby własnej osób ubezpieczonych w ZUS	16
1.3. Absencja chorobowa z tytułu opieki nad dzieckiem osób ubezpieczonych w ZUS	20
1.4. Absencja chorobowa z tytułu opieki nad innym członkiem rodziny osób ubezpieczonych w ZUS	23
2. KONTROLA PRAWIDŁOWOŚCI WYKORZYSTANIA ZAŚWIADCZEŃ LEKARSKICH	26
3. ŚWIADCZENIA PIENIĘŻNE WYPŁACANE Z UBEZPIECZENIA CHOROBOWEGO W ZWIĄZKU Z CZASOWĄ NIEZDOLNOŚCIĄ DO PRACY.....	27
4. ABSENCJA CHOROBOWA W I KWARTALE 2013 ROKU.....	28

WPROWADZENIE

Pod pojęciem absencji chorobowej rozumie się całokształt zjawisk związanych z niezdolnością do pracy z powodu choroby własnej ubezpieczonego lub niemożnością wykonywania przez niego pracy zawodowej.

Zagadnienia absencji chorobowej w pracy regulują:

- ustawa z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (tj. Dz. U. z 2010 r. Nr 77, poz. 512 ze zm.),
- rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 27 lipca 1999 r. w sprawie szczegółowych zasad i trybu wystawiania zaświadczeń lekarskich, wzoru zaświadczenia lekarskiego i zaświadczenia lekarskiego wydanego w wyniku kontroli lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (tj. Dz. U. z 2013 r., poz. 229),
- ustawa z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (tj. Dz. U. z 2008 r. Nr 50, poz. 291 ze zm.),
- ustawy regulujące kwestie związane z absencją chorobową w odniesieniu do tzw. służb mundurowych,
- Kodeks Pracy.

W myśl wymienionego powyżej rozporządzenia, niezdolność do pracy z powodu choroby lub konieczności osobistego sprawowania przez pracownika opieki nad chorym członkiem rodziny jest dokumentowana zaświadczeniem lekarskim o czasowej niezdolności do pracy, wydawanym na druku ZUS ZLA.

Zaświadczenie to uprawnia do powstrzymania się od pracy, uzasadnia nieobecność w miejscu pracy. Jest również dokumentem stanowiącym podstawę, przy spełnieniu określonych wymagań, do wypłaty wynagrodzenia lub zasiłku chorobowego.

Zaświadczenie lekarskie o czasowej niezdolności do pracy z powodu choroby lub konieczności sprawowania osobistej opieki nad chorym członkiem rodziny, wystawiane jest wyłącznie po przeprowadzeniu bezpośredniego badania stanu zdrowia ubezpieczonego lub chorego członka rodziny. Wystawia je lekarz prowadzący leczenie, na okres, w którym ubezpieczony ze względu na stan zdrowia powinien powstrzymać się od pracy, jednak nie dłuższy niż do dnia, w którym niezbędne jest przeprowadzenie ponownego badania stanu zdrowia ubezpieczonego.

Przy wystawianiu zaświadczenia lekarskiego o czasowej niezdolności do pracy oceniany jest stan zdrowia ubezpieczonego z uwzględnieniem rodzaju i warunków pracy.

Zaświadczenie lekarskie, którego wzór stanowi załącznik do rozporządzenia w sprawie szczegółowych zasad i trybu wystawiania zaświadczeń lekarskich, zawiera:

- dane identyfikujące ubezpieczonego, któremu zostało ono wystawione,
- dane identyfikujące płatnika składek,
- dane identyfikujące wystawiającego zaświadczenie lekarskie i jego miejsce wykonywania zawodu,
- okres orzeczonej czasowej niezdolności do pracy, w tym okres pobytu w stacjonarnym zakładzie opieki zdrowotnej,
- numer statystyczny choroby ustalony wg Międzynarodowej Statystycznej Klasyfikacji Chorób i Problemów Zdrowotnych ICD-10,
- kody literowe niezdolności do pracy mające wpływ na prawo do zasiłku chorobowego lub jego wysokość oraz wskazania lekarskie,
- okres zwolnienia od wykonywania pracy z powodu konieczności sprawowania osobistej opieki nad chorym członkiem rodziny,
- datę urodzenia członka rodziny i jego stosunek pokrewieństwa z ubezpieczonym.

Dane zawarte w zaświadczeniu lekarskim mają charakter poufny.

Zaświadczenie lekarskie wystawia się z dwiema kopiami. Kody literowe, zawierające informacje o okolicznościach mających wpływ na prawo do zasiłku chorobowego lub jego wysokość, podaje się na oryginale i obydwu kopiach, natomiast nr statystyczny choroby jedynie na oryginale i drugiej kopii.

Oryginał zaświadczenia wystawiający przesyła w ciągu 7 dni od dnia wystawienia, bezpośrednio do terenowej jednostki organizacyjnej ZUS. Pierwszą kopię otrzymuje ubezpieczony, który zobowiązany jest w ciągu 7 dni doręczyć płatnikowi składek. Niedotrzymanie tego obowiązku powoduje obniżenie o 25% wysokości zasiłku przysługującego za okres od 8 dnia niezdolności do pracy do dnia dostarczenia zaświadczenia. Drugą kopię wystawiający zaświadczenie przechowuje przez okres 3 lat.

W przypadku, gdy ubezpieczony zatrudniony jest jednocześnie u kilku pracodawców, na wniosek ubezpieczonego, lekarz leczący wystawia odpowiednią liczbę zaświadczeń lekarskich na druku ZUS ZLA. Wystawienie zaświadczenia lekarskiego o niezdolności do pracy dla kolejnego pracodawcy jest formalnym poświadczeniem już wydanego orzeczenia i może być wystawione w późniejszym terminie.

Dane zawarte na druku ZUS ZLA Zakład Ubezpieczeń Społecznych przechowuje w wyodrębnionym w Kompleksowym Systemie Informatycznym *Rejestrze Zaświadczeń Lekarskich*. Powiązany logicznie z tym Rejestrem *Moduł analiz dotyczących zwolnień lekarskich* umożliwia - poprzez generowanie raportów korelacyjnych - prowadzenie analiz czasowej niezdolności do pracy.

1. ABSENCJA CHOROBOWA W 2012 ROKU

W 2012 r. w *Rejestrze zaświadczeń lekarskich KSI ZUS* zarejestrowano 18 506,0 tys. zaświadczeń lekarskich o czasowej niezdolności do pracy na łączną liczbę 246 363,8 tys. dni absencji chorobowej. W porównaniu z 2011 r. nastąpił nieznaczny spadek, zarówno liczby zaświadczeń lekarskich (o 2,0%), jak i liczby dni absencji chorobowej (o 0,2%).

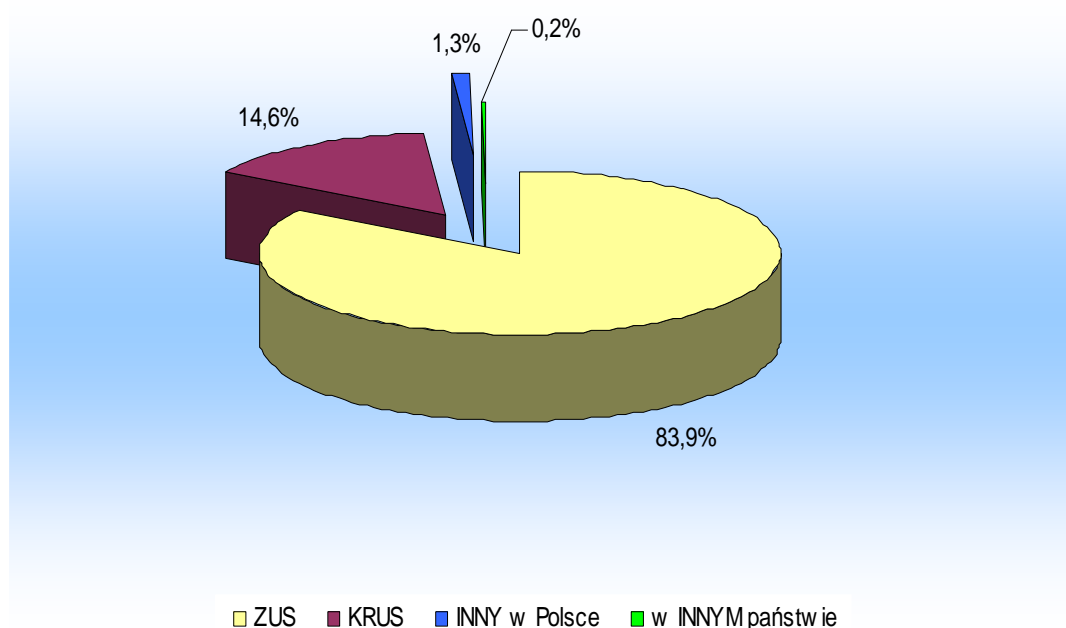
Przeciętna długość zaświadczenia lekarskiego wyniosła 13,31 dnia (w 2011 r. – 13,07 dnia).

Z ogólnej liczby zarejestrowanych w 2012 r. zaświadczeń lekarskich 16 600,1 tys. wystawionych zostało osobom ubezpieczonym w ZUS. W porównaniu z rokiem poprzednim odnotowano ich spadek o 2,1%. Liczba dni absencji chorobowej z tych zaświadczeń wyniosła 206 776,3 tys. dni i była niższa od zanotowanej w 2011 r. o 0,3%. Przeciętna długość zaświadczenia lekarskiego wystawionego osobom ubezpieczonym w ZUS wyniosła 12,46 dnia i uległa wydłużeniu o 1,9%.

Tabela 1. Absencja chorobowa z tytułu choroby własnej w 2012 r.

Wyszczególnienie	Liczba dni absencji chorobowej		Liczba zaświadczeń lekarskich		Przeciętna długość zaświadczenia lekarskiego
	w tys.	w %	w tys.	w %	
OGÓŁEM	246 363,8	100,0	18 506,0	100,0	13,31
z tego ubezpieczony w:					
ZUS	206 776,3	83,9	16 600,1	89,7	12,46
KRUS	35 985,1	14,6	1 636,4	8,8	21,99
INNYM w Polsce	3 127,3	1,3	239,3	1,3	13,07
INNYM państwie	464,2	0,2	29,5	0,2	15,71
nieustalony	10,9	0,0	0,7	0,0	16,22

Rys. 1. Struktura dni absencji chorobowej z tytułu choroby własnej w 2012 r.

1.1. Absencja chorobowa osób ubezpieczonych w ZUS z tytułu choroby własnej

W 2012 r., podobnie jak w latach ubiegłych, zaświadczenia lekarskie wydane osobom ubezpieczonym w ZUS z tytułu choroby własnej najczęściej wystawiane były na okres do 10 dni – 55,0% zaświadczeń opiewało na taką liczbę dni. W przypadku zaświadczeń o długości absencji chorobowej 11-30 dni było to 40,2% ogółu liczby zaświadczeń lekarskich.

Wśród osób ubezpieczonych w ZUS, które otrzymały zaświadczenie lekarskie z tytułu choroby własnej w 2012 r. nieznacznie przeważały kobiety, stanowiąc 51,5% tej populacji.

Analiza liczby dni absencji chorobowej w korelacji z wiekiem wykazała, że najwyższy odsetek – 28,5% dni absencji chorobowej odnotowano w grupie wiekowej między 30 – 39 lat. W populacji kobiet najwyższy udział absencji chorobowej (32,8%) obserwujemy właśnie w tej grupie wiekowej. Natomiast udział absencji chorobowej mężczyzn rośnie w tej populacji wraz z wiekiem i najwyższy (28,2%) odnotowano w grupie wiekowej 50 – 59 lat.

Tabela 2. Absencja chorobowa w 2012 r. z tytułu choroby własnej osób ubezpieczonych w ZUS według płci i wieku

Wiek ubezpieczonego	Liczba dni absencji chorobowej w tys.			
	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety	Nieustalona płeć
OGÓŁEM	206 776,3	92 368,0	114 328,2	80,1
19 lat i mniej	1 913,9	1 101,0	811,7	1,2
20 - 29	44 608,3	15 322,0	29 270,5	15,8
30 - 39	59 026,6	21 490,1	37 518,0	18,5
40 - 49	39 998,8	19 580,8	20 405,4	12,6
50 - 59	50 091,6	26 031,9	24 045,9	13,8
60 - 64	9 460,8	7 678,7	1 779,6	2,5
65 lat i więcej	1 660,8	1 163,3	496,9	0,6
nieustalony wiek ubezpieczonego	15,5	0,2	0,2	15,1

Rys. 2. Struktura dni absencji chorobowej z tytułu choroby własnej osób ubezpieczonych w ZUS według ich wieku i płci

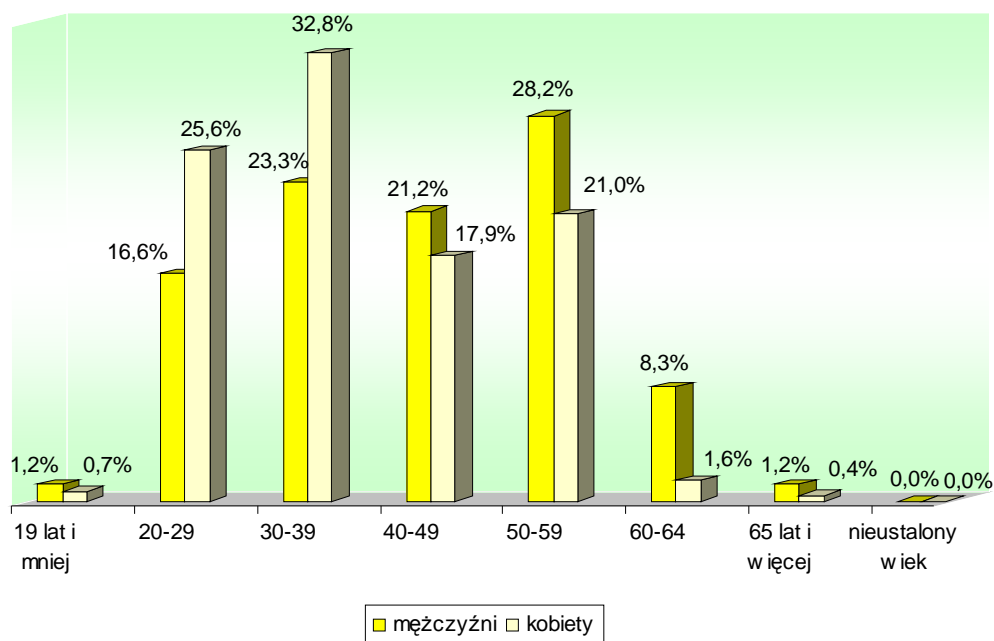

Tabela 3. Liczba zaświadczeń lekarskich wydanych z tytułu choroby własnej osobom ubezpieczonym w ZUS według ich płci i wieku

Wiek ubezpieczonych	Liczba zaświadczeń lekarskich w tys.				Przeciętna długość zaświadczenia lekarskiego
	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety	Nieustalona płeć	
OGÓŁEM	16 600,1	7 866,4	8 727,2	6,5	12,46
19 lat i mniej	274,0	166,7	107,1	0,2	6,99
20 - 29	3 713,1	1 629,6	2 082,2	1,3	12,01
30 - 39	4 755,2	2 020,5	2 733,2	1,5	12,41
40 - 49	3 341,0	1 598,6	1 741,4	1,0	11,97
50 - 59	3 762,7	1 870,5	1 891,2	1,0	13,31
60 - 64	647,8	509,3	138,3	0,2	14,60
65 lat i więcej	104,9	71,1	33,8	0,0	15,83
nieustalony wiek ubezpieczonego	1,4	0,1	0,0	1,3	11,31

Rozkład liczby dni absencji chorobowej z tytułu choroby własnej osób ubezpieczonych w ZUS według miejsca zamieszkania wskazuje na najwyższy odsetek dni absencji w województwach: śląskim (12,9% ogólnej liczby dni absencji chorobowej), mazowieckim (12,6%), wielkopolskim (10,2%) oraz łódzkim (8,6%).

Tabela 4. Absencja chorobowa z tytułu choroby własnej osób ubezpieczonych w ZUS według województw

Województwa	Liczba dni absencji chorobowej		Liczba zaświadczeń lekarskich		Przeciętna długość zaświadczenia lekarskiego
	w tys.	%	w tys.	%	
OGÓŁEM	206 776,3	100,0	16 600,1	100,0	12,46
Dolnośląskie	15 150,7	7,3	1 256,3	7,6	12,06
Kujawsko-pomorskie	10 486,0	5,1	785,2	4,7	13,35
Lubelskie	8 575,6	4,1	674,5	4,1	12,71
Lubuskie	4 452,6	2,1	353,0	2,1	12,61

Tabela 4. Absencja chorobowa z tytułu choroby własnej osób ubezpieczonych w ZUS według województw (dok.)

Województwa	Liczba dni absencji chorobowej		Liczba zaświadczeń lekarskich		Przeciętna długość zaświadczenia lekarskiego
	w tys.	%	w tys.	%	
Łódzkie	17 761,1	8,6	1 265,8	7,6	14,03
Małopolskie	15 839,5	7,7	1 315,3	7,9	12,04
Mazowieckie	26 047,4	12,6	2 075,9	12,5	12,55
Opolskie	4 494,5	2,2	385,2	2,3	11,67
Podkarpackie	10 249,3	4,9	824,3	5,0	12,43
Podlaskie	4 074,5	2,0	347,5	2,1	11,72
Pomorskie	11 984,9	5,8	935,8	5,6	12,81
Śląskie	26 670,5	12,9	2 370,8	14,3	11,25
Świętokrzyskie	6 756,7	3,3	531,0	3,2	12,73
Warmińsko-mazurskie	6 629,2	3,2	500,1	3,0	13,26
Wielkopolskie	21 116,5	10,2	1 684,8	10,2	12,53
Zachodniopomorskie	7 789,2	3,8	608,3	3,7	12,81
nieustalone województwo	8 698,1	4,2	686,3	4,1	12,67

Jak wykazała analiza absencji chorobowej z tytułu choroby własnej osób ubezpieczonych w ZUS najczęściej występującymi chorobami powodującymi tę absencję w 2012 r. były:

- ciąża, poród i połóg (18,5% ogółu liczby dni absencji chorobowej),
- urazy, zatrucia i inne określone skutki działania czynników zewnętrznych (15,3%),
- choroby układu kostno-stawowego, mięśniowego i tkanki łącznej (13,6%),
- choroby układu oddechowego (12,3%).

Ranking jednostek chorobowych powodujących niezdolność do pracy (w kontekście liczby dni absencji chorobowej) kształtował się odmiennie w zależności od płci. W grupie mężczyzn najdłuższą absencję powodowały:

- zaburzenia korzeni rdzeniowych i splotów nerwowych (8,9% ogółu liczby dni absencji chorobowej mężczyzn),

- ostre zakażenie górnych dróg oddechowych o umiejscowieniu mnogim lub nieokreślonym (3,2%),
- inne choroby krążka międzykręgowego (3,0%),
- zmiany zwyrodnieniowe kręgosłupa (2,9%),
- samoistne (pierwotne) nadciśnienie (2,3%).

W populacji kobiet najdłuższą absencją chorobową z tytułu choroby własnej powodowały:

- opieka położnicza z powodu stanów związanych głównie z ciążą (24,0% ogółu liczby dni absencji chorobowej kobiet),
- zaburzenia korzeni rdzeniowych i splotów nerwowych (5,0%),
- krwawienie we wczesnym okresie ciąży (4,0%),
- ostre zakażenie górnych dróg oddechowych o umiejscowieniu mnogim lub nieokreślonym (3,0%),
- epizod depresyjny (2,0%).

Tabela 5. Absencja chorobowa z tytułu choroby własnej osób ubezpieczonych w ZUS według grup chorobowych

Grupy chorobowe	Liczba dni absencji chorobowej		Liczba zaświadczeń lekarskich		Przeciętna długość zaświadczenia lekarskiego
	w tys.	w %	w tys.	w %	
OGÓŁEM	206 776,3	100,0	16 600,1	100,0	12,46
Niektóre choroby zakaźne i pasożytnicze	2 022,9	1,0	259,3	1,6	7,80
Nowotwory	7 232,2	3,5	338,8	2,0	21,35
Choroby krwi i narządów krwiotwórczych	510,4	0,2	41,4	0,2	12,33
Zaburzenia wydzielania wewnętrznego, stanu odżywiania i przemiany metabolicznej	1 898,3	0,9	129,6	0,8	14,65
Zaburzenia psychiczne i zaburzenia zachowania	14 006,5	6,8	823,1	5,0	17,02
Choroby układu nerwowego	18 592,2	9,0	1 602,9	9,7	11,60
Choroby oka i przydatków oka	1 474,8	0,7	128,9	0,8	11,44
Choroby ucha i wyrostka sutkowatego	825,0	0,4	93,1	0,6	8,86

Tabela 5. Absencja chorobowa z tytułu choroby własnej osób ubezpieczonych w ZUS według grup chorobowych (dok.)

Grupy chorobowe	Liczba dni absencji chorobowej		Liczba zaświadczeń lekarskich		Przeciętna długość zaświadczenia lekarskiego
	w tys.	w %	w tys.	w %	
Choroby układu krążenia	12 605,6	6,1	905,4	5,5	13,92
Choroby układu oddechowego	25 330,3	12,3	4 082,6	24,6	6,20
Choroby układu trawiennego	8 909,0	4,3	951,0	5,7	9,37
Choroby skóry i tkanki podskórnej	1 832,2	0,9	189,3	1,1	9,68
Choroby układu kostno-stawowego, mięśniowego i tkanki łącznej	28 140,3	13,6	2 053,2	12,4	13,71
Choroby układu moczowo-płciowego	6 295,1	3,0	565,8	3,4	11,13
Ciąża, poród i połóg	38 216,3	18,5	1 715,7	10,3	22,27
Niektóre stany rozpoczynające się w okresie okołoporodowym	7,5	0,0	0,4	0,0	17,24
Wady rozwojowe wrodzone, zniekształcenie i aberracje chromosomowe	122,5	0,1	7,2	0,0	17,08
Objawy, cechy chorobowe oraz nieprawidłowe wyniki badań klinicznych i laboratoryjnych jednostek chorobowych gdzie indziej niesklasyfikowane	2 347,5	1,1	335,2	2,0	7,00
Urazy, zatrucia i inne określone skutki działania czynników zewnętrznych	31 538,0	15,3	2 042,8	12,3	15,44
Zewnętrzne przyczyny zachorowań i zgonu	204,9	0,1	24,3	0,1	8,42
Czynniki wpływające na stan zdrowia i kontakt ze służbą zdrowia	1 959,2	0,9	128,8	0,8	15,21
Nieustalona grupa chorobowa	2 705,6	1,3	181,3	1,1	14,93

Informacje o okolicznościach mających wpływ na prawo do zasiłku chorobowego lub o jego wysokości, zgodnie z ustawą o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa, podawane są z zastosowaniem kodów literowych niezdolności do pracy:

- kod A oznacza niezdolność do pracy powstałą po przerwie nie przekraczającej 60 dni spowodowanej tą samą chorobą, która była przyczyną niezdolności do pracy przed przerwą (kod ten niezbędny jest dla prawidłowego zliczenia okresu wypłaty zasiłku chorobowego),
- kod B – oznacza niezdolność do pracy przypadającą w okresie ciąży,
- kod C – oznacza niezdolność do pracy spowodowaną nadużyciem alkoholu,
- kod D – oznacza niezdolność do pracy spowodowaną gruźlicą,
- kod E – stosuje się w przypadkach niezdolności do pracy, która powstała po ustaniu tytułu ubezpieczenia chorobowego, gdy niezdolność do pracy trwa bez przerwy 30 dni i powstała nie później niż w ciągu 3 miesięcy od ustania tytułu ubezpieczenia chorobowego – i dotyczy on choroby zakaźnej o długim okresie wylegania.

W przypadku niezdolności do pracy objętej powyższymi kodami wypełnienie odpowiedniego pola na druku ZUS ZLA jest obowiązkowe. Na pisemny wniosek ubezpieczonego w zaświadczeniu lekarskim nie umieszcza się kodu „B” i „D”.

Tabela 6. Liczba dni absencji chorobowej z tytułu choroby własnej osób ubezpieczonych w ZUS według ich płci oraz kodu literowego niezdolności do pracy

Kody literowe niezdolności do pracy	Liczba dni absencji chorobowej w tys.			
	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety	Nieustalona płeć
Kod A Niezdolność do pracy powstała po przerwie nie przekraczającej 60 dni - spowodowana tą samą chorobą, która była przyczyną niezdolności do pracy przed przerwą	5 060,2	2 247,7	2 789,7	22,8
Kod B Niezdolność do pracy przypadająca w okresie ciąży	39 396,4	-	39 396,4	-
Kod C Niezdolność do pracy spowodowana nadużyciem alkoholu	42,7	36,0	6,5	0,2
Kod D Niezdolność do pracy spowodowana gruźlicą	355,6	238,5	116,5	0,6

Tabela 6. Liczba dni absencji chorobowej z tytułu choroby własnej osób ubezpieczonych w ZUS według ich płci oraz kodu literowego niezdolności do pracy (dok.)

Kody literowe niezdolności do pracy	Liczba dni absencji chorobowej w tys.			
	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety	Nieustalona płeć
Kod E Niezdolność do pracy spowodowana chorobą, która powstała nie później niż w ciągu 3 miesięcy od ustania tytułu ubezpieczenia chorobowego, w razie choroby, której okres wylegania jest dłuższy niż 14 dni	62,8	34,2	28,4	0,2

Tabela 7. Liczba zaświadczeń lekarskich wydanych z tytułu choroby własnej osobom ubezpieczonym w ZUS według ich płci oraz kodu literowego niezdolności do pracy

Kody literowe niezdolności do pracy	Liczba zaświadczeń lekarskich w tys.			
	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety	nieustalona płeć
Kod A Niezdolność do pracy powstała po przerwie nie przekraczającej 60 dni - spowodowana tą samą chorobą, która była przyczyną niezdolności do pracy przed przerwą	341,8	158,5	182,1	1,2
Kod B Niezdolność do pracy przypadająca w okresie ciąży	1 800,4	-	1 800,4	-
Kod C Niezdolność do pracy spowodowana nadużyciem alkoholu	3,7	3,2	0,5	0,0
Kod D Niezdolność do pracy spowodowana gruźlicą	12,6	8,4	4,2	0,0
Kod E Niezdolność do pracy spowodowana chorobą, która powstała nie później niż w ciągu 3 miesięcy od ustania tytułu ubezpieczenia chorobowego, w razie choroby, której okres wylegania jest dłuższy niż 14 dni	5,3	2,8	2,5	0,0

Absencja chorobowa wykazuje znaczne zróżnicowanie w poszczególnych sekcjach gospodarki narodowej, rozumianych jako miejsce zatrudnienia ubezpieczonych. Najwięcej dni absencji z tytułu choroby własnej wykorzystały osoby pracujące w:

- przetwórstwie przemysłowym – 19,8% ogólnej liczby dni absencji chorobowej,
- handlu hurtowym i detalicznym, naprawie pojazdów samochodowych – 17,6%,
- administracji publicznej i obronie narodowej – 8,8%,
- budownictwie – 8,0%.

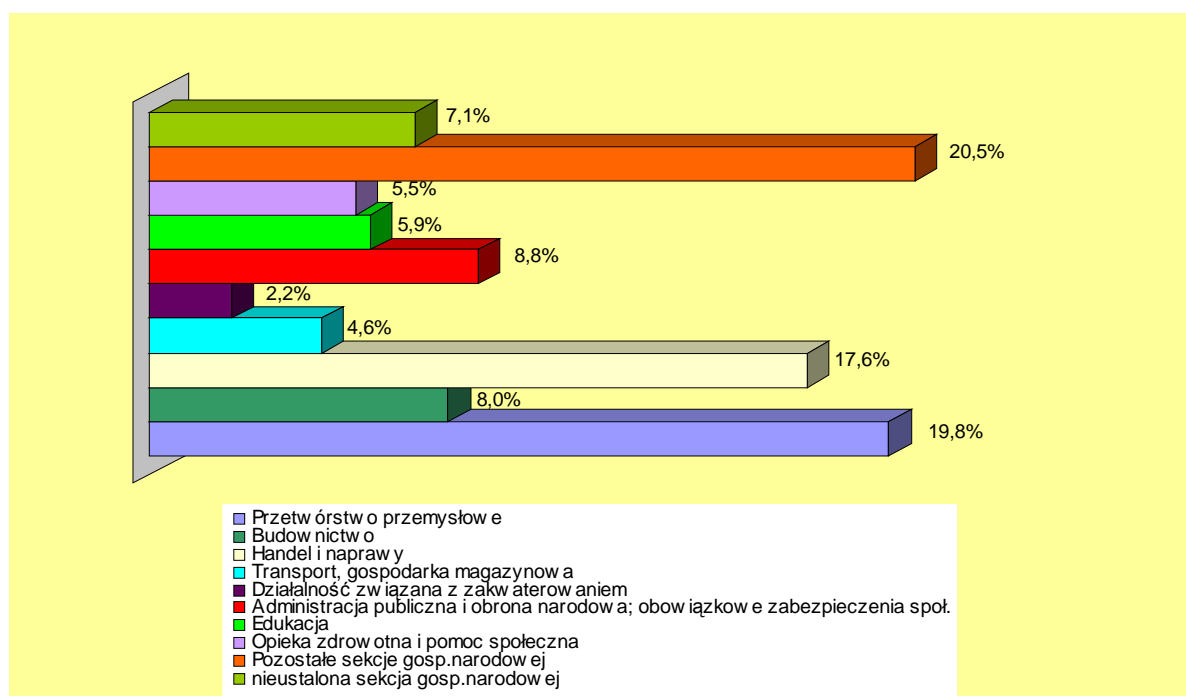
Tabela 8. Absencja chorobowa z tytułu choroby własnej osób ubezpieczonych w ZUS według sekcji gospodarki narodowej

Sekcje gospodarki narodowej	Liczba dni absencji chorobowej		Liczba zaświadczeń lekarskich		Przeciętna długość zaświadczenia lekarskiego
	w tys.	w %	w tys.	w %	
OGÓŁEM	206 776,3	100,0	16 600,1	100,0	12,46
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	2 204,0	1,1	161,4	1,0	13,66
Górnictwo i wydobywanie	2 824,1	1,4	291,4	1,8	9,69
Przetwórstwo przemysłowe	40 891,1	19,8	3 362,7	20,3	12,16
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	1 080,1	0,5	98,7	0,6	10,94
Dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	2 102,9	1,0	173,8	1,0	12,10
Budownictwo	16 461,3	8,0	1 303,2	7,9	12,63
Handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych	36 444,1	17,6	2 658,4	16,0	13,71
Transport i gospodarka magazynowa	9 458,4	4,6	736,3	4,4	12,85
Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	4 634,8	2,2	332,8	2,0	13,93
Informacja i komunikacja	2 991,4	1,4	296,0	1,8	10,11
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	6 328,9	3,1	539,1	3,2	11,74

Tabela 8. Absencja chorobowa z tytułu choroby własnej osób ubezpieczonych w ZUS według sekcji gospodarki narodowej (dok.)

Sekcje gospodarki narodowej	Liczba dni absencji chorobowej		Liczba zaświadczeń lekarskich		Przeciętna długość zaświadczenia lekarskiego
	w tys.	w %	w tys.	w %	
Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	2 454,5	1,2	190,7	1,2	12,87
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	7 125,2	3,4	585,2	3,5	12,17
Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	9 175,3	4,4	720,1	4,3	12,74
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	18 137,9	8,8	1 496,6	9,0	12,12

Rys. 3. Struktura dni absencji chorobowej z tytułu choroby własnej osób ubezpieczonych w ZUS według sekcji gospodarki narodowej

1.2. Skumulowana absencja chorobowa w 2012 r. z tytułu choroby własnej osób ubezpieczonych w ZUS

Liczba osób ubezpieczonych w ZUS, którym w ciągu 2012 roku przynajmniej raz zostało wystawione zaświadczenie lekarskie z tytułu choroby własnej wyniosła 5 616,7 tys. W porównaniu z rokiem poprzednim spadła o 2,7%.

Przeciętna długość absencji chorobowej w 2012 roku przypadająca na 1 osobę ubezpieczoną w ZUS wyniosła 36,77 dnia i w porównaniu z 2011 r. była przeciętnie dłuższa o 1 dzień.

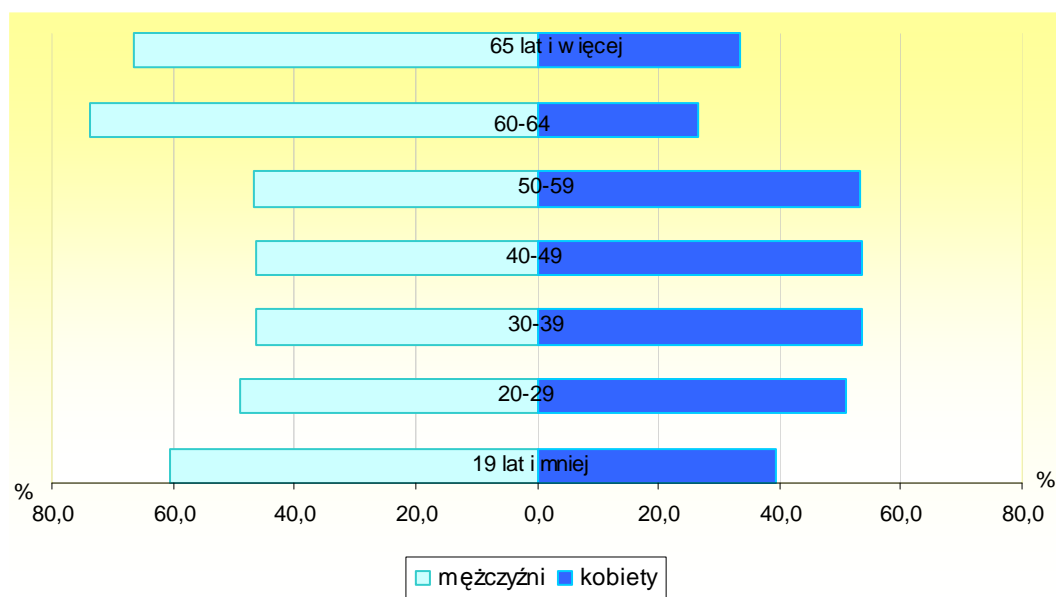
Wśród osób, którym w 2012 r. wystawiono zaświadczenie lekarskie przeważały nieznacznie kobiety, stanowiąc 51,5% omawianej populacji.

W 2012 r. zaobserwowano, że w porównaniu z rokiem poprzednim, nastąpił wzrost o 18,4% liczby osób w grupie wiekowej do 19 lat, grupy stanowiącej niecałe 2% omawianej populacji.

Tabela 9. Liczba osób ubezpieczonych w ZUS, którym w 2012 r. wystawiono zaświadczenie lekarskie z tytułu choroby własnej według płci i wieku

Wiek ubezpieczonych	Liczba osób w tys.			
	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety	Nieustalona płeć
OGÓŁEM	5 616,7	2 721,5	2 891,5	3,7
19 lat i mniej	104,3	63,0	41,2	0,1
20 - 29	1 316,4	644,7	670,8	0,9
30 - 39	1 640,8	762,1	877,8	0,9
40 - 49	1 137,9	527,0	610,3	0,6
50 - 59	1 170,6	546,3	623,6	0,7
60 - 64	206,5	151,9	54,4	0,2
65 lat i więcej	39,9	26,5	13,4	0,0
nieustalony wiek ubezpieczonego	0,3	0,0	0,0	0,3

Rys. 4. Struktura osób ubezpieczonych w ZUS, którym w 2012 r. wystawiono zaświadczenie lekarskie z tytułu choroby własnej według płci i wieku

Zgodnie z art. 92 Kodeksu Pracy pracownicy zachowują prawo do wynagrodzenia za pierwsze 33 dni niezdolności do pracy w ciągu roku kalendarzowego lub 14 dni – w przypadku osób, które ukończyły 50 rok życia. Przed wprowadzeniem tej zmiany w Kodeksie Pracy nie różnicowano ubezpieczonych przebywających na zaświadczeniu lekarskim w zależności od ich wieku.

Oznacza to, że ubezpieczony przed ukończeniem 50 roku życia zachowuje prawo do wynagrodzenia za czas niezdolności do pracy spowodowany chorobą przez 33 dni i wynagrodzenie wypłacane jest przez pracodawcę. Po tym okresie następuje wypłata zasiłku chorobowego przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych. Natomiast ubezpieczonym po ukończeniu 50 roku życia skrócono okres wypłaty wynagrodzenia za czas choroby, płatnego ze środków zakładu pracy. Pracodawca wypłaca wynagrodzenie za czas niezdolności do pracy spowodowany chorobą przez okres 14 dni, natomiast od 15 dnia wypłatę wynagrodzenia chorobowego w postaci zasiłku chorobowego dla tych ubezpieczonych przejmuje ZUS.

W 2012 r. nastąpił spadek o 4,5% liczby pracowników ogółem, którym w ciągu roku wystawiono przynajmniej jedno zaświadczenie lekarskie, jak również w przypadku pracowników w wieku powyżej 50 roku życia – o 1,1%. Przeciętna długość absencji chorobowej w roku wyniosła 32,83 dnia, w grupie osób w wieku 50 lat i więcej była przeciętnie wyższa o 4,52 dnia.

Tabela 10. Liczba pracowników, którym w 2012 r. wystawiono zaświadczenie lekarskie z tytułu choroby własnej według długości absencji chorobowej

Wyszczególnienie	Ogółem liczba osób	z tego liczba osób z orzeczoną długością absencji chorobowej w dniach:									Przeciętna długość absencji chorobowej w roku
		1-14	15-33	34-50	51-60	61-90	91-182	183-270	271-365	nieustalona długość absencji	
w tysiącach											w dniach
OGÓŁEM	4 021,1	2 092,6	882,3	294,3	113,7	216,7	319,6	96,1	4,8	1,0	32,83
w tym:											
osoby w wieku 50 lat i więcej	1 036,4	451,7	261,2	95,5	36,4	67,9	96,0	25,6	1,8	0,3	37,35
w odsetkach											
OGÓŁEM	100,0	52,0	22,0	7,3	2,8	5,4	8,0	2,4	0,1	0,0	x
osoby w wieku 50 lat i więcej	100,0	43,6	25,2	9,2	3,5	6,5	9,3	2,5	0,2	0,0	x
w odsetkach											
OGÓŁEM	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	x
osoby w wieku 50 lat i więcej	25,8	21,6	29,6	32,5	32,0	31,3	30,0	26,7	38,3	25,0	x

Kształtowanie się struktury liczby osób ubezpieczonych w ZUS, którym przynajmniej raz w 2012 r. wystawiono zaświadczenie lekarskie z tytułu choroby własnej według województw, prezentuje tabela 15. W populacji osób, którym wystawiono przynajmniej jedno zaświadczenie lekarskie przeważali mieszkańcy województw: mazowieckiego – 13,8% populacji ogółem oraz śląskiego – 13,2%.

Najdłuższą przeciętną długość absencji chorobowej w roku odnotowano w województwach: łódzkim – 47,26 dnia oraz w świętokrzyskim – 43,56 dnia.

Tabela 11. Absencja chorobowa z tytułu choroby własnej osób ubezpieczonych w ZUS, którym w 2012 r. wystawiono zaświadczenie lekarskie według województw

Województwa	Liczba osób		Liczba dni absencji chorobowej		Przeciętna długość absencji chorobowej w roku
	w tys.	w %	w tys.	w %	
OGÓŁEM	5 616,7	100,0	206 502,1	100,0	36,77
Dolnośląskie	441,4	7,9	15 139,3	7,3	34,30
Kujawsko-pomorskie	276,0	4,9	10 494,8	5,1	38,02
Lubelskie	251,0	4,5	8 540,8	4,1	34,03
Lubuskie	129,9	2,3	4 460,9	2,2	34,36
Łódzkie	375,4	6,7	17 741,5	8,6	47,26
Małopolskie	430,0	7,6	15 839,6	7,7	36,83
Mazowieckie	777,2	13,8	26 070,8	12,6	33,55
Opolskie	136,1	2,4	4 464,1	2,2	32,80
Podkarpackie	258,3	4,6	10 234,1	4,9	39,62
Podlaskie	133,3	2,4	4 071,1	2,0	30,55
Pomorskie	328,5	5,8	11 963,1	5,8	36,41
Śląskie	740,4	13,2	26 694,6	12,9	36,05
Świętokrzyskie	154,9	2,8	6 749,6	3,3	43,56
Warmińsko-mazurskie	184,4	3,3	6 615,0	3,2	35,87
Wielkopolskie	543,6	9,7	21 117,5	10,2	38,85
Zachodniopomorskie	229,6	4,1	7 777,8	3,8	33,87
nieustalone województwo	226,7	4,0	8 527,5	4,1	37,61

Najliczniejszą grupę osób – 73,5% ogółu przebywających na zwolnieniach, stanowiły osoby, którym wystawiono jedno, dwa lub trzy zaświadczenia lekarskie, a ich absencja w ciągu roku była przeciętnie o połowę krótsza od absencji ogółem.

Od 4 do 6 zaświadczeń lekarskich w ciągu roku wystawiono 16,4% ogółu osób przebywających na zwolnieniach. Natomiast „rekordziści”, którym wystawiono ponad 16

zaświadczeń lekarskich stanowili 0,6% ogółu przebywających na zwolnieniach. W ich przypadku przeciętna długość absencji w roku wynosiła 207,48 dnia.

Tabela 12. Absencja chorobowa z tytułu choroby własnej osób ubezpieczonych w ZUS, którym w 2012 r. wystawiono zaświadczenie lekarskie według liczby zaświadczeń lekarskich

Liczba zaświadczeń lekarskich w roku	Liczba osób		Liczba dni absencji chorobowej*		Przeciętna długość absencji chorobowej w roku
	w tys.	w %	w tys.	w %	
OGÓŁEM	5 616,7	100,0	206 502,1	100,0	36,77
1 - 3	4 127,4	73,5	65 061,4	31,5	15,76
4 - 6	923,4	16,4	60 113,9	29,1	65,10
7 - 9	344,6	6,1	43 029,5	20,8	124,88
10 - 12	136,5	2,4	22 066,2	10,7	161,66
13 - 15	53,1	1,0	9 641,3	4,7	181,60
16 i więcej	31,7	0,6	6 589,8	3,2	207,48

* jest to suma dni absencji chorobowej ze wszystkich zaświadczeń lekarskich, które dany ubezpieczony otrzymał w roku

1.3. Absencja chorobowa z tytułu opieki nad dzieckiem osób ubezpieczonych w ZUS

Ubezpieczony, w przypadku dziecka w wieku do 14 lat, może uzyskać zaświadczenie lekarskie z tytułu konieczności osobistego sprawowania opieki nad chorym dzieckiem. Zaświadczenie lekarskie wystawione w związku z opieką nad chorym dzieckiem uprawnia do określonych świadczeń z ubezpieczenia społecznego.

Ustawa z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa określa zasady przyznawania zasiłku opiekuńczego za okres zwolnienia od wykonywania pracy z powodu osobistego sprawowania opieki. W przypadku opieki nad dzieckiem zasiłek opiekuńczy przysługuje nie dłużej niż przez okres 60 dni w roku kalendarzowym.

W 2012 r. zarejestrowano 1 431,4 tys. zaświadczeń lekarskich z tytułu opieki nad dzieckiem, tj. o 0,3% mniej niż w roku poprzednim. Zaświadczenia te zostały wystawione na łączną liczbę 7 471,6 tys. dni.

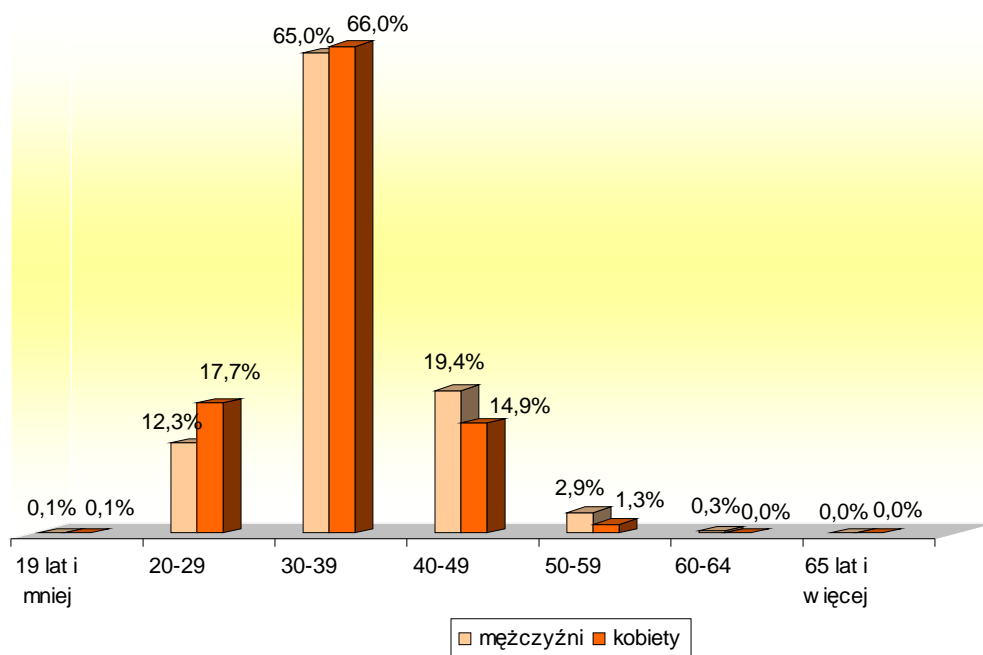
Największą liczbę zaświadczeń lekarskich, tj. 69,1% ogółu zaświadczeń wystawiono na okres do 5 dni, od 6 do 10 dni - 23,8%. Liczba dni absencji w przypadku kobiet była 4,7 razy większa niż w przypadku mężczyzn.

Z tytułu opieki nad dziećmi w wieku do 2 lat wystawiono 27,4% zaświadczeń na łączną liczbę 2 285,0 tys. dni. Przeciętna długość zaświadczenia wynosiła 5,22 dnia. Z tytułu opieki nad dziećmi w wieku 3-4 lata wystawiono 29,3% zaświadczeń, przeciętnie o długości 4,94 dnia. W przypadku dzieci w wieku 5-6 lat wystawiono 19,6% zaświadczeń, których przeciętna długość wyniosła 5,02 dnia.

Tabela 13. Absencja chorobowa z tytułu opieki nad dzieckiem osób ubezpieczonych w ZUS według płci i wieku osób sprawujących opiekę

Wiek osoby sprawującej opiekę	Liczba dni absencji chorobowej w tys.				Przeciętna długość zaświadczenia lekarskiego
	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety	Nieustalona płeć	
OGÓŁEM	7 471,6	1 320,1	6 149,8	1,7	5,22
19 lat i mniej	7,0	1,1	5,9	0,0	5,79
20 - 29	1 248,7	161,9	1 086,5	0,3	5,69
30 - 39	4 915,2	857,7	4 056,6	0,9	5,14
40 - 49	1 175,2	255,8	919,1	0,3	5,07
50 - 59	117,5	38,9	78,6	0,0	5,73
60 - 64	6,8	4,1	2,7	-	6,99
65 lat i więcej	1,0	0,6	0,4	0,0	5,96
nieustalony wiek osoby sprawującej opiekę	0,2	0,0	0,0	0,2	4,77

Rys. 5. Struktura dni absencji chorobowej z tytułu opieki nad dzieckiem osób ubezpieczonych w ZUS według wieku i płci osób sprawujących opiekę

Struktura liczby dni absencji chorobowej z tytułu opieki nad dzieckiem wskazuje, że absencja w pracy z tego tytułu występowała najczęściej w województwach: mazowieckim – 17,5% ogółu dni absencji oraz śląskim – 12,5% ogółu dni absencji. Najmniejszą liczbę dni absencji odnotowano w województwach: podlaskim – 1,8%, lubuskim – 2,1%, świętokrzyskim – 2,4% oraz opolskim – 2,8%.

Przeciętna długość zaświadczenia lekarskiego z tytułu opieki nad dzieckiem wyniosła 5,22 dnia, przy czym przeciętnie najdłużej na zwolnieniu przebywały osoby sprawujące opiekę nad dzieckiem w województwach: łódzkim – 6,48 dnia, świętokrzyskim – 6,08 dnia i podkarpackim – 5,54 dnia.

Tabela 14. Absencja chorobowa z tytułu opieki nad dzieckiem osób ubezpieczonych w ZUS według województw

Województwa	Liczba dni absencji chorobowej		Liczba zaświadczeń lekarskich		Przeciętna długość zaświadczenia lekarskiego
	w tys.	w %	w tys.	w %	
OGÓŁEM	7 471,6	100,0	1 431,4	100,0	5,22
Dolnośląskie	648,1	8,7	127,8	8,9	5,07
Kujawsko-pomorskie	328,7	4,4	65,3	4,6	5,04
Lubelskie	258,7	3,5	51,6	3,6	5,01

Tabela 14. Absencja chorobowa z tytułu opieki nad dzieckiem osób ubezpieczonych w ZUS według województw (dok.)

Województwa	Liczba dni absencji chorobowej		Liczba zaświadczeń lekarskich		Przeciętna długość zaświadczenia lekarskiego
	w tys.	w %	w tys.	w %	
Lubuskie	155,3	2,1	31,7	2,2	4,90
Łódzkie	534,8	7,2	82,6	5,8	6,48
Małopolskie	556,9	7,4	107,3	7,5	5,19
Mazowieckie	1 311,4	17,5	252,5	17,6	5,19
Opolskie	178,4	2,4	38,3	2,7	4,66
Podkarpackie	305,6	4,1	55,1	3,8	5,54
Podlaskie	137,0	1,8	29,8	2,1	4,59
Pomorskie	502,2	6,7	98,1	6,8	5,12
Śląskie	936,4	12,5	182,9	12,8	5,12
Świętokrzyskie	176,1	2,4	29,0	2,0	6,08
Warmińsko-mazurskie	210,0	2,8	41,8	2,9	5,02
Wielkopolskie	687,0	9,2	131,6	9,2	5,22
Zachodniopomorskie	296,1	4,0	59,4	4,2	4,98
nieustalone województwo	248,9	3,3	46,6	3,3	5,33

1.4. Absencja chorobowa z tytułu opieki nad innym członkiem rodziny osób ubezpieczonych w ZUS

Podobnie jak z tytułu opieki nad dzieckiem, z tytułu opieki nad innym członkiem rodziny zaświadczenie lekarskie usprawiedliwia nieobecność w miejscu pracy, a ustawa o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa określa zasady przyznawania zasiłku opiekuńczego. Za innych członków rodziny uważa się małżonka, rodziców, teściów, dziadków, wnuki, rodzeństwo oraz dzieci w wieku ponad 14 lat – jeśli pozostają we wspólnym gospodarstwie domowym z ubezpieczonym w okresie sprawowania opieki. Zasiłek opiekuńczy przysługuje wówczas nie dłużej niż przez okres 14 dni w roku kalendarzowym.

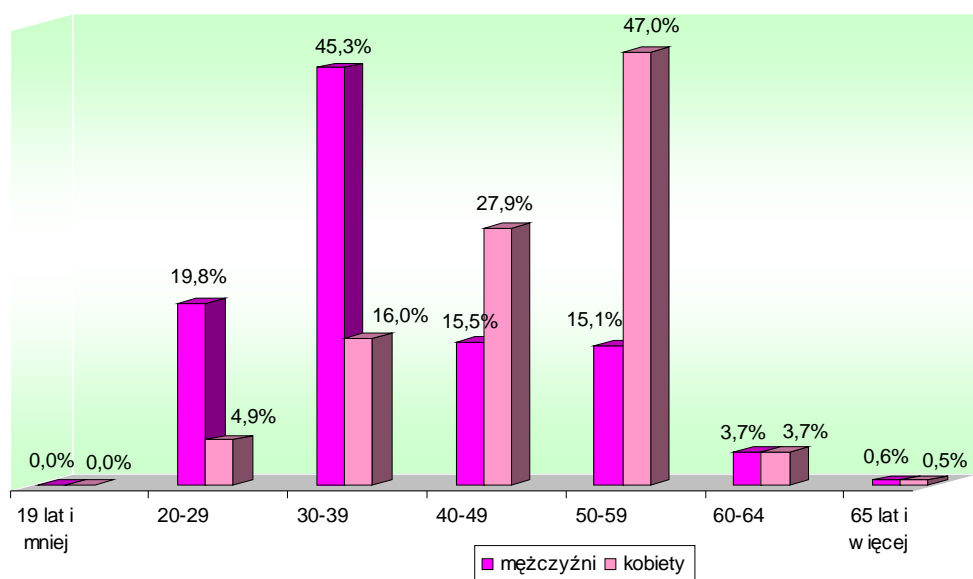
W 2012 r. zarejestrowano 170,2 tys. zaświadczeń lekarskich wydanych z tytułu opieki nad innym członkiem rodziny, na łączną liczbę 1 263,0 tys. dni. W porównaniu z 2011 r. zaświadczeń tych zarejestrowano o 0,4% więcej, w liczbie dni absencji chorobowej nastąpił niewielki spadek - o 1,2%.

W przypadku absencji z tytułu opieki nad innym członkiem rodziny obserwujemy odwrotną tendencję niż w przypadku absencji z tytułu opieki nad dzieckiem. Absencja mężczyzn sprawujących opiekę była ponad 1,5 razy wyższa niż kobiet. W przypadku mężczyzn najwyższy odsetek, wynoszący 45,3% liczby dni absencji z tego tytułu odnotowano w grupie wiekowej 30-39 lat, a w przypadku kobiet najwyższy odsetek 47,0% - w grupie wiekowej 50-59 lat.

Tabela 15. Absencja chorobowa z tytułu opieki nad innym członkiem rodziny osób ubezpieczonych w ZUS według płci i wieku osób sprawujących opiekę

Wiek osoby sprawującej opiekę	Liczba dni absencji chorobowej w tys.				Przeciętna długość zaświadczenia lekarskiego
	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety	Nieustalona płeć	
OGÓŁEM	1 263,0	769,7	493,0	0,3	7,42
19 lat i mniej	0,5	0,3	0,2	-	6,67
20 - 29	176,5	152,3	24,2	0,0	9,29
30 - 39	427,6	348,8	78,7	0,1	8,77
40 - 49	257,0	119,4	137,5	0,1	6,56
50 - 59	348,1	116,5	231,5	0,1	6,29
60 - 64	46,2	28,1	18,1	0,0	6,71
65 lat i więcej	7,1	4,3	2,8	-	7,04
nieustalony wiek osoby sprawującej opiekę	0,0	0,0	-	0,0	8,11

Rys. 6. Struktura dni absencji chorobowej z tytułu opieki nad innym członkiem rodziny osób ubezpieczonych w ZUS według wieku i płci osób sprawujących opiekę

Przeciętna długość zwolnienia lekarskiego z tytułu opieki nad innym członkiem rodziny wyniosła 7,42 dnia. Dłuższe od przeciętnego dla kraju zwolnienia odnotowano między innymi w województwach: świętokrzyskim – 8,56 dnia, łódzkim – 8,41 dnia, kujawsko-pomorskim – 8,32 dnia, małopolskim - 8,06 dnia.

Tabela 16. Absencja chorobowa z tytułu opieki nad innym członkiem rodziny osób ubezpieczonych w ZUS według województw

Województwa	Liczba dni absencji chorobowej		Liczba zaświadczeń lekarskich		Przeciętna długość zaświadczenia lekarskiego
	w tys.	w %	w tys.	w %	
OGÓŁEM	1 263,0	100,0	170,2	100,0	7,42
Dolnośląskie	81,4	6,5	12,6	7,4	6,45
Kujawsko-pomorskie	79,2	6,3	9,5	5,6	8,32
Lubelskie	41,4	3,3	6,1	3,6	6,81
Lubuskie	30,6	2,4	4,3	2,5	7,07
Łódzkie	63,2	5,0	7,5	4,4	8,41
Małopolskie	124,0	9,8	15,4	9,0	8,06
Mazowieckie	155,2	12,3	21,2	12,4	7,32

Tabela 16. Absencja chorobowa z tytułu opieki nad innym członkiem rodziny osób ubezpieczonych w ZUS według województw (dok.)

Województwa	Liczba dni absencji chorobowej		Liczba zaświadczeń lekarskich		Przeciętna długość zaświadczenia lekarskiego
	w tys.	w %	w tys.	w %	
Opolskie	31,5	2,5	5,0	2,9	6,33
Podkarpackie	66,5	5,3	8,8	5,2	7,58
Podlaskie	28,8	2,3	4,1	2,4	7,05
Pomorskie	67,4	5,3	9,7	5,7	6,97
Śląskie	160,5	12,7	22,3	13,1	7,20
Świętokrzyskie	43,1	3,4	5,0	3,0	8,56
Warmińsko-mazurskie	24,3	1,9	3,8	2,3	6,27
Wielkopolskie	165,7	13,1	20,9	12,3	7,94
Zachodniopomorskie	47,2	3,7	7,0	4,1	6,77
nieustalone województwo	53,0	4,2	7,0	4,1	7,53

2. KONTROLA PRAWIDŁOWOŚCI WYKORZYSTANIA ZAŚWIADCZEŃ LEKARSKICH

Na mocy ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa, lekarze orzecznicy Zakładu Ubezpieczeń Społecznych przeprowadzają kontrolę prawidłowości orzekania o czasowej niezdolności do pracy.

W 2012 r. lekarze orzecznicy przeprowadzili 464,3 tys. badań osób posiadających zaświadczenie o czasowej niezdolności do pracy, w wyniku których wydano 45,9 tys. decyzji wstrzymujących dalszą wypłatę zasiłku chorobowego. W omawianym okresie liczba dni ograniczonej – w efekcie badań – absencji z prawem do zasiłku chorobowego wyniosła 243,1 tys., a kwota wstrzymanych z tego tytułu zasiłków osiągnęła 12 947,8 tys. zł.

W ramach kontroli prawidłowości wykorzystania zaświadczeń lekarskich pracownicy ZUS w 2012 r. skontrolowali 159,3 tys. ubezpieczonych pozbawiając prawa do zasiłku 5,1 tys. osób, co w efekcie spowodowało cofnięcie zasiłków w łącznej kwocie 5 400,6 tys. zł.

Kolejnym rozwiązaniem, wprowadzonym wyżej wymienioną ustawą, jest ograniczenie podstawy wymiaru zasiłku chorobowego i świadczenia rehabilitacyjnego po ustaniu tytułu ubezpieczenia chorobowego do 100% przeciętnego wynagrodzenia. Z tego powodu w 2012 r. obniżono wypłaty o 148 540,5 tys. zł.

Ponadto elementem dyscyplinującym ubezpieczonych jest obniżanie o 25% wysokości zasiłku chorobowego i opiekuńczego za okres od 8 dnia orzeczonej niezdolności do pracy do dnia dostarczenia zaświadczenia lekarskiego. Obniżenie to ma miejsce w przypadku niedopełnienia obowiązku dostarczenia płatnikowi zaświadczenia lekarskiego w ciągu 7 dni od daty jego otrzymania. Z tego tytułu w 2012 r. obniżono wypłaty zasiłków o 8 177,1 tys. zł.

Łącznie kwota obniżonych i cofniętych świadczeń pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa w 2012 r. wyniosła 175 066,0 tys. zł.

3. ŚWIADCZENIA PIENIĘŻNE WYPŁACANE Z UBEZPIECZENIA CHOROBOWEGO W ZWIĄZKU Z CZASOWĄ NIEZDOLNOŚCIĄ DO PRACY

Prawo do świadczeń z tytułu choroby ustalają oraz świadczenia te wypłacają:

- a) płatnicy składek na ubezpieczenie chorobowe, którzy zgłaszają do ubezpieczenia chorobowego powyżej 20 ubezpieczonych,
- b) Zakład Ubezpieczeń Społecznych w odniesieniu do:
 - ubezpieczonych, których płatnicy składek zgłaszają do ubezpieczenia chorobowego nie więcej niż 20 ubezpieczonych,
 - ubezpieczonych prowadzących pozarolniczą działalność i osób z nimi współpracujących,
 - ubezpieczonych będących duchownymi,
 - osób uprawnionych do zasiłków za okres po ustaniu ubezpieczenia,
 - ubezpieczonych podlegających ubezpieczeniu chorobowemu w Polsce z tytułu zatrudnienia u pracodawcy zagranicznego.

Tabela 17. Świadczenia z ubezpieczenia chorobowego według realizacji wypłaty w 2012 r.

Wyszczególnienie	Ogółem wypłaty	z tego:			
		wypłaty dokonywane przez płatników składek	w % wypłat ogółem	wypłaty dokonywane przez oddziały ZUS	w % wypłat ogółem
				w tys. zł	
Ogółem	12 302 863,9	9 387 380,3	76,3	2 915 483,6	23,7
Wynagrodzenia za czas niezdolności do pracy finansowane ze środków zakładów pracy	4 456 925,5	4 456 925,5	100,0	-	-
Zasiłki chorobowe	7 287 035,3	4 452 561,8	61,1	2 834 473,5	38,9
Zasiłki opiekuńcze	558 903,1	477 893,0	85,5	81 010,1	14,5

W 2012 r. z ubezpieczenia chorobowego, w związku z absencją chorobową z tytułu choroby własnej, finansowanej ze środków zakładów pracy i z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz z tytułu opieki nad dzieckiem i innym członkiem rodziny wypłacono 12 302,9 mln zł za łącznie 197 589,0 tys. dni absencji z powyższych tytułów.

Zasiłki chorobowe stanowiły 59,2% tej kwoty, natomiast zasiłki opiekuńcze 4,6%. Wynagrodzenia za czas niezdolności do pracy finansowane ze środków zakładów pracy wyniosły 36,2% wspomnianej kwoty.

Wypłaty wynagrodzeń za czas niezdolności do pracy realizowane są wyłącznie przez płatników składek. Stosunkowo wysoki procentowy udział stanowiły wypłacane przez płatników zasiłki opiekuńcze – 85,5% ogółu wypłacanych zasiłków opiekuńczych, natomiast zasiłki chorobowe – 61,1%.

4. ABSENCJA CHOROBOWA W I KWARTALE 2013 ROKU

W I kwartale 2013 r. zarejestrowano 5 390,5 tys. zaświadczeń lekarskich o czasowej niezdolności do pracy na łączną liczbę 61 085,4 tys. dni absencji chorobowej. Przeciętna długość zwolnienia lekarskiego wyniosła 11,33 dnia.

W porównaniu z I kw. 2012 r. nastąpił wzrost liczby zaświadczeń o 17,0%, natomiast liczby dni absencji chorobowej o 9,7%. Natomiast, w stosunku do IV kw. 2012 r. liczba zaświadczeń wzrosła o 16,2%, zaś liczba dni absencji o 11,6%.

Tabela 18. Absencja chorobowa z tytułu choroby własnej osób ubezpieczonych w ZUS w I kwartale 2013 roku

Wyszczególnienie	Liczba dni absencji chorobowej	Liczba zaświadczeń lekarskich	Przeciętna długość zaświadczenia lekarskiego
	w tys.		
I kw. 2013 r.			
Ogółem	61 085,4	5 390,5	11,33
Mężczyźni	27 914,3	2 566,1	10,88
Kobiety	33 148,8	2 822,4	11,74
nieustalona płeć	22,3	2,0	11,25
IV kw. 2012 r.			
Ogółem	54 718,6	4 639,4	11,79
Mężczyźni	24 717,2	2 184,6	11,31
Kobiety	29 980,0	2 453,0	12,22
nieustalona płeć	21,4	1,8	11,60
I kw. 2012 r.			
Ogółem	55 664,7	4 607,3	12,08
Mężczyźni	25 144,4	2 195,0	11,46
Kobiety	30 504,4	2 410,9	12,65
nieustalona płeć	15,9	1,4	11,31

Tabela 19. Dynamika liczby dni absencji chorobowej oraz liczby zaświadczeń lekarskich wydanych z tytułu choroby własnej osobom ubezpieczonym w ZUS w I kw. 2013 r. w stosunku do I kw. 2012 r. i IV kw. 2012 r.

Wyszczególnienie	I kwartał 2012 r. = 100	IV kwartał 2012 r. = 100
Liczba dni absencji chorobowej	109,7	111,6
Liczba zaświadczeń lekarskich	117,0	116,2

Od stycznia do końca marca 2013 r. kwota obniżonych i cofniętych świadczeń pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa z tytułu:

- przeprowadzonych przez lekarzy orzeczników badań osób posiadających zaświadczenie o czasowej niezdolności do pracy,
- kontroli prawidłowości wykorzystania zwolnień lekarskich,
- ograniczenia podstawy zasiłku chorobowego i świadczenia rehabilitacyjnego po ustaniu tytułu ubezpieczenia chorobowego

- niedopełnienia obowiązku dostarczenia płatnikowi zaświadczenia lekarskiego w ciągu 7 dni od daty jego otrzymania

łącznie wyniosła 61 497,8 tys. zł.

W I kwartale 2013 r. z ubezpieczenia chorobowego w związku z absencją chorobową z tytułu choroby własnej finansowanej ze środków zakładów pracy i z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz z tytułu opieki nad dzieckiem i innym członkiem rodziny wypłacono 3 737,0 mln zł za łącznie 56 127,5 tys. dni absencji z powyższych tytułów.